

Koncepcia rozvoja sociálnych služieb
v Košickom kraji
na roky 2007 – 2013

Aktualizácia

Košický samosprávny kraj, 2011

OBSAH

	Úvod	3
1	SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA KRAJA	4
2	ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	13
2.1	Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku	13
2.2	Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb	24
2.3	Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi	27
3	SOCIÁLNOPRÁVNA OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA	28
4	SWOT analýza	34
5	REALIZAČNÁ FÁZA KONCEPCIE – AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KONCEPČNÝCH ZÁMEROV	36

ÚVOD

Sociálne služby sú nástrojom sociálnej politiky a zároveň dynamickým sociálnym systémom. Ich rozvoj je determinovaný predovšetkým právnymi opatreniami a ekonomickou situáciou v krajine. V posledných piatich rokoch, odkedy bola vypracovaná Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013 sme zaznamenali v oboch determinantoch podstatné zmeny.

V roku 2009 nadobudol účinnosť nový zákon o sociálnych službách, ktorý ako prvý komplexný zákon v moderných dejinách Slovenska upravuje systém sociálnych služieb. Priniesol viaceré mimoriadne dôležité zmeny, ktoré ovplyvňujú kvalitu i kvantitu tohto systému. Zavádza viacero nových mechanizmov a procesov do sociálnych služieb, a to najmä v oblasti financovania, posudzovania odkázanosti na sociálnu službu, v oblasti práv prijímateľov sociálnych služieb, hodnotenia podmienok poskytovania sociálnych služieb, ale aj v oblasti zavádzania nových druhov sociálnych služieb či komunitného plánovania ich rozvoja. Všetky zmienené a ďalšie zmeny sú postupne implementované, a tak si žiadajú aj koncepčné materiály ich reflexiu.

Predkladaný materiál aktualizuje predchádzajúcu Koncepciu rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013. Pri tejto aktualizácii sme použili nasledovné zdroje:

- Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
- Zákon NR SR č. 551/2010 z 10.12.2010, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013
- Informatívna správa o realizácii Koncepcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013 za rok 2010
- I. etapa optimalizácie sociálnych služieb poskytovaných zariadeniami sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti Úradu Košického samosprávneho kraja, uskutočnená v roku 2010
- Správa o sociálnej situácii obyvateľstva Slovenskej republiky za rok 2009
- materiály Odboru sociálnych vecí a zdravotníctva Košického samosprávneho kraja
- Register poskytovateľov sociálnych služieb Košického samosprávneho kraja

Východiskovými zdrojmi informácií pre sociálno-demografickú charakteristiku Košického kraja sú údaje Košického samosprávneho kraja, Štatistického úradu SR (Databáza regionálnej štatistiky), Výskumného demografického centra a jednotlivých Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v okresoch Košického kraja.

1 SOCIÁLNO – DEMOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA KRAJA

Východiskovými zdrojmi informácií pre sociálno-demografickú charakteristiku Košického kraja sú údaje Košického samosprávneho kraja, Štatistického úradu SR (Databáza regionálnej štatistiky) a jednotlivých Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny.

Tabuľka 1 Základné ukazovatele Košického kraja

Košický samosprávny kraj
Rozloha: 6 753 km ² , zaberá 14 % územia SR
Počet okresov: 11 Košice I, II, III, IV, Košice – okolie, Gelnica, Michalovce, Rožňava, Sobrance, Spišská Nová Ves, Trebišov
Počet obcí: 440, z nich 17 má štatút mesta
Počet obyvateľov k 31.12.2009: 778 120
Najväčšie mesto: Košice (233 880 obyvateľov k 31.12.2009)

Zdroj: Košický samosprávny kraj, Štatistický úrad SR, Mesto Košice

Demografický vývoj

K 31.12.2009 žilo v Košickom kraji 778 120 obyvateľov, čo je 14,3% z celkovej populácie Slovenska 5 424 925 obyvateľov. Týmto podielom je Košický kraj po Prešovskom druhým najväčším na Slovensku. Kraj patrí k hustejšie osídleným regiónom, na 1 km² tu žije priemerne 115,2 obyvateľov, o 4,6 obyvateľov viac než v priemere za Slovensko. Rozloženie obyvateľstva v rámci kraja je nerovnomerné. Najviac obyvateľov kraja žije v krajskom meste Košice s podielom 30,68% z celkového počtu. Medzi výraznejšie osídlené patria aj okresy Košice – okolie, Michalovce, Trebišov a Spišská Nová Ves, kde sa pohybuje podiel obyvateľstva kraja na úrovni 12,5 – 14,8%. Najnižší podiel obyvateľstva (3, resp. 4%) žije v okresoch Sobrance a Gelnica. Podiel 55,5 % mestského obyvateľstva oproti predchádzajúcemu roku mierne poklesol; oproti celoslovenskému podielu bol vyšší o 0,6 bodu.

Tabuľka 2 Počet obyvateľov k 31.12. v okresoch Košického kraja

Okres	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	30 982	31 087	31 127	31 257	31 365
<i>Košice I-IV</i>	<i>234 871</i>	<i>234 596</i>	<i>234 237</i>	<i>233 659</i>	<i>233 880</i>
Košice I	67 904	67 695	67 648	67 342	67 336
Košice II	80 256	80 432	80 476	80 448	80 763
Košice III	30 291	30 152	29 953	29 814	29 682
Košice IV	56 420	56 317	56 160	56 055	56 099
Košice - okolie	110 997	111 888	112 862	113 971	115 192
Michalovce	109 547	109 626	109 696	109 807	110 080
Rožňava	62 038	61 988	61 925	61 830	61 827
Sobrance	23 348	23 284	23 183	23 214	23 222
Spišská Nová Ves	95 531	95 862	96 302	96 788	97 329
Trebišov	104 633	104 755	104 771	104 983	105 225
Košický kraj	771947	773086	774 103	775 509	778 120
SR spolu	5 389 180	5 393 637	5 400 998	5 412 254	5 424 925

Zdroj: Štatistický úrad SR

Pohyb obyvateľstva

Košický kraj patrí k tým regiónom Slovenska, kde sa prirodzený, či celkový úbytok obyvateľstva nezaznamenal a to ani v predchádzajúcich rokoch. Je tu vyššia živorodenosť než úmrtnosť a teda aj vyšší prirodzený prírastok obyvateľstva, ktorý je po Prešovskom kraji druhý najvyšší v SR. Na tisíc obyvateľov pribudlo spolu 3,36 obyvateľov, oproti 2,34 za SR. Z okresov kraja bol najvyšší celkový prírastok na tisíc obyvateľov v okrese Košice-okolie (10,66) a Spišská Nová Ves (5,57). Naopak, najvyšší celkový úbytok (-4,43) na tisíc obyvateľov

zaznamenali v okrese Košice III. Počet 9,52 zomretých na tisíc obyvateľov zostal na úrovni predchádzajúceho roka. Novorodenecká úmrtnosť má klesajúci trend, aj keď je výrazne nad celoslovenskou úrovňou, u dojčenskej úmrtnosti je vývoj nerovnomerný, taktiež nad úrovňou SR. Počet 3 717 uzatvorených manželstiev poklesol, pri súčasnom poklese rozvodovosti, o 152 prípadov. Počet 3 126 potratov medziročne poklesol o 203 prípadov, vplyvom zvýšenej pôrodnosti v roku 2009 index potratovosti poklesol na 30,58.

Košický kraj patrí k migračne stratovým regiónom, keďže viac obyvateľov sa odtiaľto vysťahováva, než prisťahováva. Až v ôsmich okresoch kraja zaznamenali záporné migračné saldo. Pokračuje znižovanie podielu mestského obyvateľstva v prospech vidieckeho, v mestských sídlach žilo koncom roka 2009 zhruba 432,2 tisíc obyvateľov.

Tabuľka 3 Prirodzený prírastok (-úbytok) na 1000 obyvateľov v okresoch Košického kraja

Okres	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	1,32	3,91	2,89	4,75	4,09
Košice I	1,51	0,21	-0,24	0,37	2,12
Košice II	3,86	2,82	4,18	3,79	4,41
Košice III	4,92	5,29	5,29	5,22	7,09
Košice IV	-2,33	-1,15	-1,24	-0,34	0,09
Košice - okolie	2,94	4,22	3,64	4,04	6,08
Michalovce	1,54	1,47	1,03	2,40	2,49
Rožňava	-0,32	-0,4	-1,21	-0,71	0,16
Sobrance	-2,82	-4,55	-4,7	-1,81	-2,54
Spišská Nová Ves	6,21	6,16	6,92	6,54	7,70
Trebišov	2,28	1,19	0,39	1,52	2,45
Košický kraj	2,21	2,16	2,00	2,63	3,56
SR spolu	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 4 Celkový prírastok (-úbytok) na 1000 obyvateľov v okresoch Košického kraja

Okres	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	-0,77	3,39	1,29	4,17	3,45
Košice I	-2,72	-3,08	-0,69	-4,54	-0,09
Košice II	4,02	2,19	0,55	-0,35	3,91
Košice III	-1,91	-4,6	-6,62	-4,65	-4,43
Košice IV	-3,78	-1,83	-2,79	-1,87	0,78
Košice - okolie	7,01	8	8,68	9,78	10,65
Michalovce	2,06	0,72	0,64	1,01	2,48
Rožňava	2,2	-0,81	-1,02	-1,54	-0,05
Sobrance	-4,22	-2,75	-4,35	1,34	0,34
Spišská Nová Ves	4,06	3,46	4,58	5,04	5,57
Trebišov	1,65	1,17	0,15	2,02	2,31
Košický kraj	1,87	1,47	1,31	1,81	3,36
SR spolu	0,81	0,83	1,36	2,08	2,34

Zdroj: Štatistický úrad SR

Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia a veku

Z celkového počtu 778 120 obyvateľov k 31.12.2009 bolo 377 692 mužov a 400 428 žien. Podiel žien tvoril takmer 51,5%, čo je takmer zhodné číslo s hodnotou za Slovensko 51,4%. Ženská zložka populácie prevláda vo všetkých okresoch kraja v rozpätí od 50,5 % (Košice-okolie) do 53,0 % (Košice I). Na tisíc žien pripadá 943 mužov.

Obyvateľstvo kraja je oproti slovenskému priemeru relatívne mladšie. Priemerný vek obyvateľa kraja je 37,2 rokov, čo je menej oproti celoslovenskému priemeru o 1,3 roka. Podiel

obyvateľstva v predproduktívnom veku (0 - 14 roční) tvorí 17,5 %, v produktívnom (15 - 64 roční) 71,1 % a poproduktívnom (65 roční a starší) je 11,4 %. K okresom s výraznejšou tendenciou demografického starnutia patria Košice IV a Sobrance. Prebiehajúci proces demografického starnutia sa napriek dosiahnutým ukazovateľom prejavil aj na tomto území, rovnako ako v celej Slovenskej republike.

Tabuľka 5 Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia k 31.12.2009 v okresoch Košického kraja

Okres	Spolu	Muži	Ženy
Gelnica	31 365	15 473	15 892
Košice I	67 336	31 678	35 658
Košice II	80 763	38 824	41 939
Košice III	29 682	14 426	15 256
Košice IV	56 099	26 493	29 606
Košice - okolie	115 192	56 999	58 193
Michalovce	110 080	53 475	56 605
Rožňava	61 827	29 919	31 908
Sobrance	23 222	11 351	11 871
Spišská Nová Ves	97 329	48 064	49 265
Trebišov	105 225	50 990	54 235
Košický kraj	778 120	377 692	400 428
SR spolu	5 424 925	2 636 938	2 787 987

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 6 Štruktúra obyvateľstva podľa základných vekových skupín podľa EÚ k 31.12.2009 v okresoch Košického kraja

Okres	Predproduktívny vek – EÚ (0-14)	Produktívny vek – EÚ (15-64)	Poproduktívny vek – EÚ (65-100+)
Gelnica	6 287	21 309	3 769
Košice I	9 868	48 406	9 062
Košice II	12 400	59 013	9 350
Košice III	4 162	23 923	1 597
Košice IV	8 142	40 382	7 575
Košice - okolie	22 685	80 334	12 173
Michalovce	19 463	78 311	12 306
Rožňava	10 487	43 804	7 536
Sobrance	3 648	16 141	3 433
Spišská Nová Ves	19 915	67 941	9 473
Trebišov	18 931	74 124	12 170
Košický kraj	135 988	553 688	88 444
SR spolu	831 320	3 928 471	665 134

Zdroj: Štatistický úrad SR

Tabuľka 7 Štruktúra obyvateľstva Košického kraja podľa pohlavia a základných vekových skupín podľa EÚ k 31.12.2009

	2009		
	Spolu	Muži	Ženy
Predproduktívny vek - EU (0 - 14)	135 988	69 900	66 088
Produktívny vek - EU (15 - 64)	553 688	275 303	278 385
Poproduktívny vek - EU (65 - 100+)	88 444	32 489	55 955
Košický kraj	778 120	377 692	400 428

Zdroj: Štatistický úrad SR

Vzdelanostná štruktúra

Celoslovenským trendom je zvyšovanie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva. Tento trend sa prejavuje aj na území Košického kraja, najmä znižovaním podielu osôb so základným vzdelaním a bez vzdelania a rastom podielu vysokoškolsky vzdelaného obyvateľstva.

V roku 2001 bol v Košickom kraji najvyšší podiel obyvateľstva s úplným stredným vzdelaním (37,7%) a stredným vzdelaním (32,8%). Obyvateľstvo so základným vzdelaním dosiahlo podiel 15,1%. Vysoký podiel zaznamenalo obyvateľstvo s vysokoškolským vzdelaním, ktorí v roku 2001 tvorili 12,4% z celkového počtu obyvateľstva nad 15 rokov v Košickom kraji. Percentuálne najnižšie hodnoty dosiahli obyvatelia bez vzdelania s 1,4% a s vyšším vzdelaním (0,6%).

Národnostné zloženie

Národnostné zloženie obyvateľstva je pomerne pestré. Takmer pätina obyvateľstva sa hlási k inej ako slovenskej národnosti, najviac k maďarskej (10,9 %) a rómskej (5 %). K českej a moravskej národnosti sa hlási 0,7 % a k rusínskej a ukrajinskej 0,6% obyvateľstva.

Tabuľka 8 Obyvateľstvo Košického kraja podľa národnosti k 31.12.2009

Národnosť	Počet obyvateľov
slovenská	628 012
maďarská	84 986
rómska	38 859
česká, moravská, sliezka	5 425
rusínska	2 008
ukrajinská	2 421
nemecká	1 677
poľská	410
ruská	312
iná a neudaná	14 010
Košický kraj	778 120

Zdroj: Štatistický úrad SR

Prognózy vývoja počtu obyvateľstva

Podľa najpravdepodobnejšieho variantu prognózy vývoja obyvateľstva, ktorý s časovým horizontom do roku 2025 uskutočnilo v roku 2008 Výskumné demografické centrum Infostatu sa predpokladá, že aj v regióne Košického kraja by sa mal znižovať počet detí a mladších obyvateľov (do 34 rokov), pričom k najväčšiemu poklesu počtu by malo dôjsť vo vekovej kategórii 20 až 30 rokov. Na druhej strane by mal rásť počet starších obyvateľov, s najväčším nárastom u obyvateľov v poproduktívnom veku.

Tabuľka 9 Prognóza obyvateľov Košického kraja 2011-2025

Vek	2011	2012	2013	2014	2015	2020	2025
0-14	133 101	132331	131 761	131 301	131 151	129 804	125 034
15-44	352 131	351333	350 565	349 061	347 010	328 799	307 028
45-64	202 599	202619	202 159	202 124	201 910	206 093	216 067
65+	90 084	92585	95 315	98 225	101 509	120 030	136 762
SPOLU:	777 915	778 868	779 801	780 711	781 579	784 726	784 891

Zdroj: Výskumné demografické centrum

Miera ekonomickej aktivity

Miera ekonomickej aktivity vyjadruje, aký pomer osôb v produktívnom veku je ekonomicky aktívnych. Ekonomicky aktívne osoby sú všetci zamestnaní (bez rozdielu, či ide o obyvateľov v produktívnom alebo poproduktívnom veku) ako aj tí, čo sú nezamestnaní a hľadajú si prácu. Naopak, medzi ekonomicky neaktívne osoby patria študenti, dôchodcovia, osoby na materskej dovolenke alebo osoby, ktoré nechcú pracovať.

Tabuľka 10 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo v okresoch Košického kraja k 31.12.2009

Okres	SPOLU	Muži	Ženy
Gelnica	13 503	7 689	5 814
Košice I	30 774	16 533	14 241
Košice II	37 981	20 991	16 990
Košice III	17 191	9 078	8 113
Košice IV	29 123	15 941	13 182
Košice – okolie	49 257	28 373	20 884
Michalovce	47 989	26 903	21 086
Rožňava	29 490	16 273	13 217
Sobrance	10 178	5 771	4 407
Spišská Nová Ves	40 667	23 012	17 655
Trebišov	44 917	25 650	19 267
Košický kraj	351 070	196 214	154 856
Slovenská republika	2 649 998	1 463 009	1 186 989

Zdroj: Štatistický úrad SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Nezamestnanosť

Miera evidovanej nezamestnanosti v Košickom kraji je k 31.12.2009 17,3%. Z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie v SR je viac ako 70 tisíc, t.j. 18,5% z Košického kraja, čo však predstavuje oproti minulému roku pokles (stav v 2008: 21,6%).

Tabuľka 11 Vývoj evidovanej nezamestnanosti v Košickom kraji v rokoch 2006 - 2009

Okres	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009
Gelnica	17,08	15,63	16,51	21,94
Košice I	7,80	5,85	6,01	8,09
Košice II	9,07	7,43	7,56	9,87
Košice III	8,38	6,66	6,00	9,22
Košice IV	7,05	5,54	5,89	7,82
Košice – okolie	19,39	16,52	17,37	21,71
Michalovce	16,48	15,01	14,95	18,32
Rožňava	21,01	20,14	21,74	27,75
Sobrance	19,19	16,59	16,09	20,66
Spišská Nová Ves	12,95	10,77	11,43	16,14
Trebišov	21,84	18,60	19,80	25,24
Košický kraj	15,18	13,02	13,50	17,30
Slovensko	9,40	7,99	8,39	12,66

Zdroj: Štatistický úrad SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 12 Počet uchádzačov o zamestnanie k 31.12. v okresoch Košického kraja

Okres	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	3 165	2 580	2 413	2 532	3 446
Košice I	3 068	2 460	2 018	1 997	2 793
Košice II	4 247	3 450	3 011	3 001	4 134
Košice III	1 942	1 513	1 303	1 138	1 761
Košice IV	2 723	2 062	1 741	1 777	2 507
Košice – okolie	11 674	9 994	8 834	9 118	11 549
Michalovce	11 140	9 743	8 809	9 002	11 307
Rožňava	8 012	6 813	6 350	6 861	8 788
Sobrance	2 888	2 391	2 100	2 075	2 582
Spišská Nová Ves	8 389	6 568	5 764	6 070	8 476
Trebišov	12 989	11 232	9 784	10 192	12 850
Košický kraj	70 237	58 806	52 127	53 763	70 193
Slovenská republika	333 834	273 437	239 939	248 556	379 553

Zdroj: Štatistický úrad SR, Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 13 Uchádzači o zamestnanie – stav k 31.12.2009

SR, kraj	Uchádzači o zamestnanie	Z toho		
		Ženy	Evidovaní nad 12 mesiacov	Zdravotne postihnutí
Slovensko	379 553	176 852	140 116	10 159
Košický kraj	70 193	31 898	33 215	1 713

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 14 Miera evidovanej nezamestnanosti - stav k 31.12.2009

SR, kraj	Miera evidovanej nezamestnanosti	Uchádzači o zamestnanie
Slovensko	12,66%	379 553
Košický kraj	17,30%	70 193
EÚ 27	8,90%	

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 15 Ekonomicky aktívne obyvateľstvo od 15 rokov podľa vzdelania v roku 2009 v tis. osôb

SR, kraj	Spolu	V tom			
		ZŠ a bez vzdelania	Učňovské	ÚSV	VŠ
Ekonomicky aktívne obyvateľstvo od 15 rokov podľa vzdelania					
Slovensko	2 690	159	924,1	1181,9	425
Košický kraj	360,4	17,1	128	170,1	45,2
Pracujúci					
Slovensko	2 365,8	92,8	797,1	1068,7	407,3
Košický kraj	304,6	7,7	104,5	149,5	42,9
Nezamestnaní					
Slovensko	324,2	66,3	127	113,2	17,7
Košický kraj	55,8	9,3	23,6	20,6	2,3

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sociálne zabezpečenie

Priemerná výška dôchodkov v krajoch východného Slovenska je u väčšiny dôchodkov pod priemerom SR. Územné rozloženie príjemcov dôchodkov zodpovedá počtu obyvateľov.

Tabuľka 16 Počet vyplácaných dôchodkov za rok 2009

Územie	Dôchodcovia spolu (osoby)	Počet vyplatených dôchodkov spolu	z toho			Priemerná mesačná výška vyplatených sólo dôchodkov
			Starobné	Vdovský a vdovecký	Sirotský	
Košický kraj	175 455	215 671	123 702	47 702	4539	323,40 EUR

Zdroj: Sociálna poisťovňa

Tabuľka 17 Vyplatené dôchodky podľa typu

	2009		
	Počet dôchodcov, ktorým sa vyplácal dôchodok	Počet vyplácaných dôchodkov	Priemerná mesačná výška vyplácaných sólo dôchodkov (EUR)
Košický kraj			
spolu	175 455	215 671	323,40
starobný	123 702	123 702	344,68
invalidný	31 308	31 308	249,95
vdovský	6 781	43 084	211,28
vdovecký	705	4 618	155,65
sirotský	4 539	4 539	121,39

Zdroj: Sociálna poisťovňa, Štatistický úrad SR

Potrebu sociálnych služieb v regióne určuje aj podiel občanov so zdravotným postihnutím, príp. s diagnostikovanými ochoreniami, ktoré sú príčinou invalidizácie, či potreby sociálnej starostlivosti. Z hľadiska plánovania rozvoja sociálnych služieb sa ukazujú ako významné najmä dve ochorenia a to Parkinsonova a Alzheimerova choroba. V oboch prípadoch ide o ochorenia častejšie sa vyskytujúce v seniorskej populácii. Parkinsonova choroba je druhé najčastejšie neurodegeneratívne ochorenie, ktorým na Slovensku trpí podľa kvalifikovaných odhadov desať až pätnásťtisíc ľudí. Po šesťdesiatke sa týka jedného človeka zo sto. Postihuje rovnako mužov aj ženy. **Podľa tohto údaju by malo v Košickom kraji k 31.12.2009 trpieť Parkinsonovým ochorením približne 884 ľudí. K 31.12.2010 bolo v evidencii s týmto ochorením 158 obyvateľov.**

Alzheimerova choroba je najčastejšou formou demencie. V roku 2008 bolo na Slovensku približne 60 000 pacientov s Alzheimerovou chorobou a príbuznými ochoreniami (vzhľadom na to, že Slováci patria ku kaukazskej populácii, tak u nás nebola urobená epidemiologická štúdia súvislá, ale interpelujú sa čísla z kaukazskej populácie vyspelých krajín: zhruba 1 percento populácie je postihnutých Alzheimerovou chorobou, čiže na Slovensku je to približne 60 tisíc ľudí). Každých 20 rokov je projekcia, že sa zdvojnásobí počet ľudí s Alzheimerovou chorobou. Podľa kvalifikovaných odhadov sa predpokladá, že sa na Slovensku lieči len každý desiaty človek s Alzheimerovou chorobou. **Ak k 31.12.2010 evidujeme 366 ľudí s týmto ochorením, môžeme sa domnievať, že v r. 2010 žije v Košickom kraji približne 3660 obyvateľov s Alzheimerovou chorobou. V r. 2030 ich počet môžeme odhadnúť na 7320.**

Vzhľadom na skutočnosť, že v SR sa nevedú štatistiky, ktoré by hodnoverne informovali o počte takýchto občanov, uvádzame v nasledujúcej tabuľke 18 údaje získané od úradov práce, sociálnych vecí a rodiny v Košickom kraji.

Tabuľka 18 Výskyt zdravotného postihnutia (stav k 31.12.2010)

Druh zdravotného postihnutia	Zmyslové postihnutia	Mentálne postihnutie	Poruchy pohybového ústrojenstva	Psychické poruchy- psychiatrické diagnózy	Z toho: Alzheimerova choroba	Z toho: Parkinsonova choroba	Z toho: demencia ťažkého stupňa	Kombinované postihnutia	Iné vrodené alebo chronické zdravotné postihnutia	SPOLU
Okres										
Gelnica	57	62	112	46	0	5	41	-	560	837
Košice I-IV	170	39	554	262	49	18	55	0	1394	2419
Košice- okolie	79	37	305	151	28	5	58	0	1103	1675
Michalovce	210	76	470	312	134	29	-	-	-	1068
Rožňava	53	211	1380	239	25	58	41	3011	86	4980
Sobrance	52	15	124	91	55	17	-	-	-	282
Spišská Nová Ves	80	17	189	58	21	11	26	-	980	1324
Trebišov	140	61	399	243	54	15	54	966	1307	3116
SPOLU	841	518	3533	1402	366	158	275	3977	5430	15701

Zdroj: Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v okresoch Košického kraja

Vzhľadom na skutočnosť, že demografické prognózy vývoja obyvateľstva neposkytujú relevantné dáta o vývoji počtu výskytu jednotlivých diagnóz v populácii, rovnako ako aj vzhľadom na fakt, že nie každá osoba so zdravotným postihnutím si aj nárokuje na poskytnutie rezidenčnej, či inej služby, nie je možné hodnoverne prognózovať záujem o dané služby, keďže ani nie je k dispozícii validný údaj o veľkosti tejto cieľovej skupiny. Je ale zrejmé, že potreba služieb v tomto segmente neklesne.

Demografické špecifiká Košického kraja

1/ Nerovnomerné rozloženie obyvateľstva – najviac obyvateľstva žije v Košiciach I-IV a potom v ďalších 4 okresoch – Košice okolie, Michalovce, Spišská Nová Ves a Trebišov (30,68%).

Tomu by mala zodpovedať aj regionálna vybavenosť sociálnymi službami. Je zrejmé, že v tomto regióne nie je potrebné, aby bola rovnomerná sieť sociálnych služieb. Skôr sa ukazuje potreba vytvorenia určitých „centier“, ktoré sú čo možno najlepšie dostupné z hľadiska dopravy.

2/ Región sa vyznačuje rovnomerným prírastkom a úbytkom obyvateľstva. Na druhej strane je ale migračne stratový. Postupne viac obyvateľov žije na vidieku.

3/ V regióne žije o niečo viac žien ako mužov (51,5% žien). V dôsledku feminizácie staroby je preto potrebné počítať s tým, že rastie potreba tzv. rodovo špecifických sociálnych služieb – zameraných na ženy vo veku 70+.

4/ Obyvateľstvo kraja je proti slovenskému priemeru relatívne mladšie. Priemerný vek obyvateľa kraja je 37,2 rokov. Najviac obyvateľov (71,1%) je v produktívnom veku. Z toho skôr vyplýva potreba sociálnych služieb pre rodiny s deťmi.

5/ Napriek tomu, že oficiálne sa k 31.12.2009 k rómskej národnosti hlásilo len 38 859 obyvateľov, z neoficiálnych odhadov odborníkov vyplýva, že v regióne žije trojnásobok Rómov. Pri plánovaní potreby sociálnych služieb je nevyhnutné zohľadniť špecifiká zdravotného stavu, ale aj celkovo životného štýlu a sociálnej (rodinnej) opory v rómskych komunitách. Ďalej je

potrebné aj zohľadniť populačný vývoj v tejto skupine obyvateľstva, ktorý je iný ako u majoritnej populácie (viac detí, menej seniorov).

6/ Z prognózy vývoja obyvateľstva vyplýva, že sa bude zvyšovať počet obyvateľov v poproduktívnom veku – v roku 2015 sa predpokladá 15%-ný nárast. Z toho vyplýva, že v horizonte 5 rokov bude potrebné tento nárast reflektovať aj vo zvýšenej požiadavke na všetky typy sociálnych služieb pre seniorov. Zároveň je dôležité zohľadniť pri plánovaní sociálnych služieb aj fakt, že v tejto vekovej skupine pribúda počet ľudí s diagnostikovanými ochoreniami typu Alzheimerova choroba, či Parkinsonova choroba.

7/ K 31.12.2009 bola miera nezamestnanosti 17,30%. V Košickom kraji bolo v danom čase 70 193 evidovaných uchádzačov o zamestnanie, z nich 33 215 evidovaných viac ako 12 mesiacov a 1713 evidovaných so zdravotným postihnutím. Z ďalších údajov vyplýva, že k danému dátumu bolo evidovaných 175 455 poberateľov rôznych druhov dôchodkov. Z nich poberalo starobný dôchodok 123 702 obyvateľov.

8/ Z dostupných demografických údajov vyplýva nízka kúpyschopnosť obyvateľstva v regióne aj vo vzťahu k sociálnym službám. Región patrí dlhodobo k najchudobnejším na Slovensku.

2 ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Sociálne služby sú dynamicky sa meniacim systémom. Od roku 2009 sa poskytujú v súlade so **zákonom č. 448/2008 Z. z. (dátum účinnosti od 1.1.2009) o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení zákona č. 317/2009 Z. z. v znení neskorších predpisov** (ďalej len „zákon o sociálnych službách“).

Zákon o sociálnych službách nanovo upravuje právne vzťahy a podmienky poskytovania sociálnych služieb, ktorých **cieľom je podporovať sociálne začlenenie občanov a uspokojovať sociálne potreby ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii.**

Za **nepriaznivú sociálnu situáciu** sa považuje stav sociálnej núdze fyzickej osoby, rodiny a komunity, v ktorom sa táto osoba, rodina, komunita nachádza z dôvodu, že nemá zabezpečené základné životné potreby, pre svoje životné návyky, pre spôsob života, pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav, pre dovŕšenie dôchodkového veku, pre výkon opatrovania fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pre ohrozenie správaním iných fyzických osôb alebo z dôvodu, že sa stala obeťou obchodovania s ľuďmi.

Zákon o sociálnych službách **rozdeľuje sociálne služby** do niekoľkých skupín, v závislosti od povahy nepriaznivej sociálnej situácie alebo od cieľovej skupiny, ktorej sú určené, a to na:

- sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb,
- sociálne služby na podporu rodiny s deťmi,
- sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku,
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií,
- podporné služby.

2.1 Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku

Zariadenia pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby

V súlade s platnou legislatívou je možné poskytovať sociálne služby v nasledujúcich zariadeniach:

- zariadenie opatrovateľskej služby,
- zariadenie pre seniorov,
- špecializované zariadenie
- zariadenie podporovaného bývania,
- domov sociálnych služieb,
- rehabilitačné stredisko,
- denný stacionár.

Tabuľka 19 Poberatelia príspevku na opatrovanie v Košickom kraji 2010

	Poberatelia
Gelnica	693
Košice I	419
Košice II	560
Košice III	194
Košice IV	402
Košice - okolie	1 566
Michalovce	1 311
Rožňava	1 240
Sobrance	399
Spišská Nová Ves	741
Trebišov	1 553
SPOLU	9 078

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny

V Košickom kraji bolo v roku 2010 9 078 občanom vyplácaný peňažný príspevok na opatrovanie. Zo skúseností vyplýva, že cca 75 % opatrovaných sú seniori - t.j. 6 808 osôb. Môžeme teda predpokladať, že tento počet osôb bude v budúcnosti potrebovať určitý typ sociálnej služby, resp. pomoci. Na druhej strane je ale potrebné pripomenúť, že existencia tejto kompenzačnej dávky predpokladá zabezpečenie starostlivosti o seniora priamo rodinou.

Tabuľka 20 Zariadenia opatrovateľskej služby v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia	
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica	2	46	0	0
Košice I-IV	8	116	3	57
Košice - okolie	1	5	1	5
Michalovce	3	63	2	38
Rožňava	3	22	1	9
Sobrance	1	10	0	0
Spišská Nová Ves	1	18	0	0
Trebišov	6	66	5	57
Spolu	25	346	11	166

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji je celkom 25 zariadení opatrovateľskej služby, ktoré prevádzkujú verejní poskytovatelia. Najviac ich je koncentrovaných v okrese Košice – mesto (8) a Trebišov (6). V troch okresoch je po jednom zariadení (Košice – okolie, Sobrance a Spišská Nová Ves). Z údajov vyplýva, že ide spravidla o malokapacitné zariadenia s výnimkou okresov Gelnica a Michalovce.

Tabuľka 21 Zariadenia pre seniorov v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia				Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	ZP KSK		Obce		počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
	Počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby				
Gelnica	0	0	1	31	0	0	1	31
Košice I-IV	2	431	1	190	3	104	6	725
Košice- okolie	0	0	2	60	4	178	6	238
Michalovce	1	65	1	178	3	82	6	325
Rožňava	1	82	0	0	0	0	1	82
Sobrance	0	0	1	10	0	0	1	10
Spišská Nová Ves	0	0	1	175	2	22	3	197
Trebišov	1	103	1	24	3	37	5	164
Spolu	5	681	9	668	15	423	29	1772

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom samosprávnom kraji v roku 2010 poskytovalo služby 29 zariadení pre 1 772 seniorov, čo predstavuje 2 % prijímateľov sociálnych služieb z celkového počtu seniorov (88 444). Najviac zariadení je v okresoch Košice – mesto, Košice – okolie, Michalovce, Trebišov. Po jednom zariadení pre seniorov je v okresoch Gelnica, Rožňava, Sobrance.

Pomer zriaďovateľov je síce vyvážený (14 verejných ku 15 neverejným), ale z tabuľky je zrejмый rozdiel v kapacite zariadení. V 14 zariadeniach, ktoré zriaďujú verejní poskytovatelia je celkom umiestnených 1 349 seniorov, čo predstavuje 76,12% z celkového počtu prijímateľov služby. Podobne z údajov vyplýva, že v piatich zariadeniach, ktorých zriaďovateľom je Košický

samosprávny kraj, je umiestnených takmer toľko prijímateľov sociálnych služieb (681) ako v zariadeniach, v ktorých sú zriaďovatelia obce (668).

V Košickom kraji prevládajú veľkokapacitné zariadenia pre seniorov, ktorých zriaďovateľom je najmä samotný Úrad Košického samosprávneho kraja. Nižšiu kapacitu majú potom obce, najnižšiu neverejní poskytovatelia.

Podľa demografickej prognózy má byť v roku 2015 101 509 obyvateľov nad 65 rokov. Oproti roku 2009 to predstavuje nárast o 13 065 obyvateľov, t.j. cca o 15 %.

Ak by mala byť zachovaný 2% podiel prijímateľov pobytových služieb v zariadeniach pre seniorov z celkového počtu obyvateľov nad 65 rokov, tak **v roku 2015 by malo byť v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov 2 031 miest, t.j. o 245 miest viac.**

V početne zvyšujúcej sa seniorskej populácii 65+ sa vyskytujú najmasívnejšie práve psychiatrické ochorenia (Alzheimerova a Parkinsonova choroba). Je preto odôvodnené predpokladať zvýšenú potrebu počtu miest v zariadeniach sociálnych služieb pre seniorov a v špecializovaných zariadeniach. Ak mestá a obce v Košickom samosprávnom kraji nebudú schopné a pripravené uspokojiť zvyšujúcu sa potrebu seniorov žiadajúcich o službu v zariadení pre seniorov, dá sa očakávať, že bude rásť požiadavka na vytváranie miest v špecializovaných zariadeniach.

Tabuľka 22 Špecializované zariadenia v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby
Gelnica	1	36	0	0	1	36
Košice I-IV	1	20	3	32	4	52
Košice - okolie	0	0	2	19	2	19
Michalovce	0	0	1	10	1	10
Rožňava	1	9	0	0	1	9
Sobrance	0	0	0	0	0	0
Spišská Nová Ves	0	0	0	0	0	0
Trebišov	1	16	2	16	3	32
Spolu	4	81	8	77	12	158

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Špecializované zariadenie je novým typom zariadenia, v ktorom sa poskytujú služby pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby v dôsledku takých diagnóz, ako napr. Alzheimerova choroba, skleróza multiplex a pod. V celom Košickom kraji je takýchto zariadení len 12 (celkovo poskytujú služby 158 fyzickým osobám). V okresoch Sobrance a Spišská Nová Ves nie je žiadne zariadenie, v troch okresoch - Gelnica, Michalovce, Rožňava je vždy jedno zariadenie. Najviac poskytovateľov je v okresoch Košice I-IV (4) a Trebišov (3).

Dve tretiny zariadení sú síce neverejné (8), ale o niečo väčšiemu počtu priemerne poskytujú služby verejní poskytovatelia (priemerne 13 osobám oproti cca 10 osobám).

Z dát vyplýva, že ide o malokapacitné zariadenia (do 10 osôb).

Tabuľka 23 Domovy sociálnych služieb pre dospelých v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu		Forma poskytovania služby		
	počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	A	T	R
Gelnica	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Košice I-IV	2	42	2	30	4	87	0	0	87
Košice-okolie	2	255	1	8	3	263	0	0	263
Michalovce	2	190	2	70	4	260	0	0	260
Rožňava	2	151	1	45	3	196	0	0	196
Sobrance	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Spišská Nová Ves	0	0	5	168	5	168	12	2	154
Trebišov	1	100	0	0	1	100	0	0	100
Spolu	9	738	11	321	20	1074			

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Legenda: A – ambulantne, T – terénne, R – rezidenčne (pobytovo)

Tabuľka 24 Domovy sociálnych služieb pre deti a dospelých v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu		Forma poskytovania služby		
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	A	T	R
Gelnica	1	130	0	0	1	130	3	0	127
Košice I-IV	1	60	2	174	3	234	122	25	87
Košice - okolie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Michalovce	2	120	0	0	2	120	18	12	90
Rožňava	1	23	1	20	2	43	20	23	0
Sobrance	0	0	1	8	1	8	8	0	0
Spišská Nová Ves	0	0	1	47	1	47	15	12	20
Trebišov	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Suma	5	333	5	249	10	582			

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Legenda: A – ambulantne, T – terénne, R – rezidenčne (pobytovo)

Z tabuliek 21 a 22 vyplýva, že do roku 2010 bolo v domovoch sociálnych služieb spolu umiestnených 1 656 osôb. V tom roku bolo úradom KSK evidovaných 165 žiadostí o uzatvorenie zmluvy o poskytnutie tejto služby, z čoho bolo 119 kladne vybavených (t.j. 72%). Opäť konštatujeme, že aj vzhľadom na trend deinštitucionalizácie je možné skôr prognózovať buď zachovanie tejto úrovne potrebnosti, alebo dokonca pokles záujmu. Z hľadiska počtu populácie Košického kraja je počet evidovaných žiadostí mimoriadne nízky.

Tabuľka 25 Zariadenia podporovaného bývania v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica	0	0	0	0	0	0
Košice I-IV	0	0	1	20	1	20
Košice - okolie	0	0	0	0	0	0
Michalovce	1	4	2	31	3	35
Rožňava	1	10	1	15	2	25
Sobrance	1	4	0	0	1	4
Spišská Nová Ves	0	0	2	14	2	14
Trebišov	1	20	0	0	1	20
Spolu	4	38	6	80	10	118

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji je 10 zariadení, ktoré poskytujú služby 118 fyzickým osobám. Z dát vyplýva, že v priemere majú o niečo vyššiu kapacitu neverejní poskytovatelia. V okresoch Gelnica a Košice – okolie nie je ani jedno zariadenie podporovaného bývania. Najviac zariadení je v okrese Michalovce, v ktorom aj najviac fyzických osôb využíva túto službu. Z tohto hľadiska je potom na druhom mieste v poradí Rožňava, následne Trebišov a Košice – mesto. Najmenšiemu počtu fyzických osôb sa služba poskytuje v okrese Sobrance (4 osoby). V okrese Spišská Nová Ves dvaja poskytovatelia poskytujú službu spolu 14 fyzickým osobám.

Rehabilitačné stredisko poskytuje sociálne služby pre osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a pre osoby s vážnymi zmyslovými postihnutiami.

Tabuľka 26 Rehabilitačné strediská v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica	0	0	0	0	0	0
Košice I-IV	0	0	3	63	3	63
Košice - okolie	0	0	0	0	0	0
Michalovce	0	0	2	40	2	40
Rožňava	0	0	0	0	0	0
Sobrance	0	0	1	2	1	2
Spišská Nová Ves	0	0	1	11	1	11
Trebišov	0	0	0	0	0	0
Spolu	0	0	7	116	7	116

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji je celkovo len 7 rehabilitačných zariadení, ktoré v roku 2010 poskytovali služby 116 fyzickým osobám. Vo všetkých prípadoch ide o neverejných poskytovateľov. V štyroch okresoch Gelnica, Košice – okolie, Rožňava a Trebišov nie je žiadne rehabilitačné stredisko.

Najviac rehabilitačných stredísk je v okrese Košice I-IV.

Denné stacionáre v Košickom kraji sú 3 – v Košiciach a v Michalovciach (verejní poskytovatelia) a v Spišskej Novej Vsi (neverejný poskytovateľ).

Financovanie pobytových sociálnych služieb

V dôsledku novely zákona o sociálnych službách, účinnej od 1.3.2011 sa ruší povinnosť obcí uhrádzať za svojich občanov, ktorým zabezpečili sociálnu službu v zariadeniach pre seniorov v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, ekonomicky oprávnené náklady. V dôsledku tejto zmeny zákona o sociálnych službách sa prenáša zodpovednosť za poskytovanie a financovanie originálnej kompetencie obcí na Košický samosprávny kraj. VÚC Košice predpokladá, že jedným z dôsledkov novely zákona bude skutočnosť, že mestá a obce budú zabezpečovať sociálne služby pre svojich občanov v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja, kde ale nebudú povinní uhrádzať ekonomicky oprávnené náklady. Tým teda uspokojia potreby svojich občanov bez finančných nákladov. Ďalším dôsledkom môže byť, že sa tak budú v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC opätovne vytvárať zoznamy neuspokojených žiadateľov. **Bude narastať počet osôb, ktoré sociálnu službu nevyhnutne potrebujú, ale nebude im poskytnutá.**

Zákon o sociálnych službách ďalej zrovnoprávňuje financovanie verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Neverejní poskytovatelia budú financovaní:

- finančným príspevkom v odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy pri poskytovaní sociálnej služby (ďalej len FPO),
- finančným príspevkom na prevádzku (ďalej len FPP).

Finančný príspevok v odkázanosti (FPO) sa uhrádza podľa stupňa odkázanosti občana. Tento je určený správnym orgánom (VÚC) v rámci posudkovej činnosti rozhodnutím. Výška príspevku je pevne určená prílohou č. 5 zákona o sociálnych službách:

Z dostupných dát vyplýva, že oproti roku 2010 sa v roku 2011 predpokladá nárast výdavkov na sociálne služby o 7,5% na 21 560 000 EUR.

Vo všeobecnosti vzhľadom na prognózované starnutie obyvateľstva do roku 2015 v Košickom kraji je možné len konštatovať zvýšené nároky na financovanie sociálnych služieb z rozpočtu KSK. Existujú v zásade dva rôzne prístupy k prognózovaniu potreby sociálnych služieb v regiónoch. Prvý vychádza zo štatistickej matematiky. Zohľadňuje demografické prognózy a existujúce dáta o záujme obyvateľstva o jednotlivé druhy sociálnych služieb za posledných päť rokov. Na základe týchto dát sa vypočíta predpoklad o budúcej potrebe sociálnych služieb. Danú metodiku nie je možné uplatniť, vzhľadom na skutočnosť, že zmenou legislatívy (priatím zákona o sociálnych službách) vznikli nové druhy služieb. Preto za posledných 5 rokov neexistujú relevantné dáta dokumentujúce záujem obyvateľstva o ne.

Inou kvantitatívnou metodikou je metodika používaná Socioklubom z roku 1997, ktorá sa ale z rôznych dôvodov považuje za prekonanú.

Ďalší prístup spočíva v tzv. intuitívnom odhade. Zohľadňuje sa medziročný nárast počtu žiadostí od občanov o jednotlivé sociálne služby a tento sa potom predpokladá ako minimum v nasledujúcom roku. Je ešte aj možnosť uplatniť iný odhad – 5% medziročné navýšenie.

Posudzovanie odkázanosti na sociálnu službu a umiestňovanie

Účinnosťou zákona o sociálnych službách došlo k zmene celého procesu **poskytovania sociálnych služieb (ambulantných, terénnych a pobytových)**. V zmysle platnej legislatívy najprv musí byť posúdená žiadosť občana o odkázanosť na konkrétnu sociálnu službu. Z tabuliek 27 a 28 vyplýva, že kým v roku 2009 bolo celkom takýchto žiadostí 446, v roku 2010 ich už bolo 681. Najväčší nárast bol zaznamenaný pri žiadostiach o umiestnenie do špecializovaného zariadenia najmä občanmi v seniorskom veku s diagnózami Alzheimerova choroba, Parkinsonova choroba (nárast zo 71 žiadostí na 293 žiadostí). Narastá aj počet žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu poskytovanú v zariadení podporovaného bývania (z 35 žiadostí na 75 žiadostí).

Výsledkom procesu posúdenia žiadosti o odkázanosť na sociálnu službu **je rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu**, na základe ktorého občan môže požiadať o uzatvorenie zmluvy s poskytovateľom podľa vlastného výberu. Kým v roku 2009 požiadalo o uzatvorenie

zmluvy 285 občanov, v roku 2010 ich už bolo 390. Na základe demografických prognóz, ktoré ukazujú do roka 2015 nárast podielu populácie v poproduktívnom veku o 15%, ale aj tých ktoré prognózujú nárast počtu obyvateľov s psychiatrickými diagnózami, je možné **predpokladať zvýšenú potrebu sociálnych služieb v špecializovaných zariadeniach do roku 2015 minimálne o 5%, pričom vychádzame z demografickej prognózy vývoja obyvateľstva a vyššie uvedených dát o výskyte Alzheimerovej a Parkinsonovej choroby.**

Ku koncu roka 2010 KSK eviduje **178** občanov, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu a zároveň o ňu reálne aj žiadajú. Doposiaľ im nebola poskytnutá služba, a to najmä z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov. Existujú dve evidencie občanov, ktorí žiadajú o umiestnenie v pobytových zariadeniach sociálnych služieb. Staršia evidencia predstavuje **žiadateľov, ktorí sú vedení** v poradovníku podľa zákona o soc. pomoci – **66** občanov, novšia evidencia je už vedená podľa zákona o soc. službách – **112** občanov.

Tabuľka 27 Prehľad žiadateľov o poskytnutie sociálnej služby k 31.12.2010

	Špecializované zariadenie				Domov sociálnych služieb			
	Žiadosti o posúdenie soc. odkázanosti	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy	Nevybavené žiadosti o uzatv. zmluvy	Žiadosti o posúdenie soc. odkázanosti	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy	Nevybavené žiadosti o uzatv. zmluvy
Gelnica	16	6	4	2	14	10	8	2
Košice I-IV	75	44	31	13	84	44	34	10
Košice-okolie	55	28	23	5	79	33	26	7
Michalovce	52	11	6	5	31	23	15	8
Rožňava	45	14	9	5	34	26	17	9
Sobrance	6	3	3	0	12	10	8	2
Spišská Nová Ves	9	4	4	0	8	5	3	2
Trebišov	35	19	11	8	21	14	8	6
Spolu	293	129	91	38	283	165	119	46

	Zariadenie podporovaného bývania				Rehabilitačné stredisko			
	Žiadosti o posúdenie soc. odkázanosti	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy	Nevybavené žiadosti o uzatv. zmluvy	Žiadosti o posúdenie soc. odkázanosti	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy	Nevybavené žiadosti o uzatv. zmluvy
Gelnica	0	0	0	0	0	0	0	0
Košice I-IV	29	26	22	4	15	15	8	7
Košice-okolie	15	14	12	2	7	7	2	5
Michalovce	7	5	5	0	2	4	2	2
Rožňava	6	4	4	0	0	0	0	0
Sobrance	2	2	2	0	4	4	0	4
Spišská Nová Ves	5	6	4	2	2	2	1	1
Trebišov	11	7	6	1	0	0	0	0
Spolu	75	64	55	9	30	32	13	19

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 28 Žiadosti o poskytnutie sociálnych služieb v r. 2009 a 2010

Druh zariadenia	rok 2009			rok 2010		
	Žiadosti o posúdenie	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy	Žiadosti o posúdenie	Žiadosti o uzatv. zmluvy	Uzatvorené zmluvy
Špecializované Zariadenie	71	54	5	293	129	91
Domov sociálnych služieb	317	203	109	283	165	119
Zariadenie podporovaného bývania	35	12	11	75	64	55
Rehabilitačné stredisko	23	16	4	30	32	13
SPOLU	446	285	129	681	390	278

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľky 27 a 28 ukazujú stav v rokoch 2009 a 2010. Pre potreby prognózy vývoja potreby sociálnych služieb sú ale zatiaľ irelevantné, vzhľadom na skutočnosť, že zákon o sociálnych službách, ktorý zaviedol nové typy sociálnych služieb je účinný len od 1. 1.2009.

Konceptia rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013 stanovila v oblasti A. 3 regionálnu prioritu č. 3 tak, že pobytové sociálne služby budú poskytované v súlade s potrebou intenzívnej pomoci. Hlavný cieľ bol stanovený nasledovne: regulovať počet lôžok v pobytových službách na základe princípu primeranosti intenzity potrebnej pomoci, poskytovať pobytové služby len vtedy, ak terénne služby nestačia pokryť potreby občanov. **Z vyššie prezentovaných dát vyplýva, že Košický samosprávny kraj nemá finančné zdroje na plnenie tejto priority.**

Pre osoby v nepriaznivej sociálnej situácii z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku sú určené okrem pobytových **nasledujúce služby** (§ 12 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách):

- opatrovateľská služba
- prepravná služba
- sprievodcovská a predčitateľská služba
- tlmočnická služba
- požičiavanie pomôcok
- sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií

Okrem tlmočnickej služby ide o sociálne služby, ktoré v zmysle zákona o sociálnych službách spadajú do originálnej kompetencií obcí.

Opatrovateľská služba patrí ku štandardným terénnym službám, ktoré umožňujú prijímateľom zotrvať v domácom prostredí.

Tabuľka 29 Opatrovateľská služba (stav k 31.12.2010)

okres	Počet obcí	Počet obcí poskytujúcich opatrovateľskú službu
Gelnica	20	6
Košice I-IV	1	4 mestské časti
Košice- okolie	114	32
Michalovce	78	36
Rožňava	62	10
Sobrance	47	7
Spišská Nová Ves	36	6
Trebišov	82	11
Spolu	440	118

Zdroj: Štatistický úrad SR

Legenda: OS – opatrovateľská služba

V Košickom kraji poskytuje opatrovateľskú službu len 118 obcí, čo predstavuje cca 27% obcí. Z ďalšej analýzy vyplýva rozdielna dostupnosť tejto služby v jednotlivých okresoch: najviac obcí (v pomere k celkovému počtu obcí v danom okrese) poskytuje opatrovateľskú službu v okresoch Michalovce, Gelnica a Košice – okolie. Najmenej obcí realizuje opatrovateľskú službu v okresoch Trebišov a Sobrance.

V Košickom kraji pôsobí **11 neverejných poskytovateľov opatrovateľskej služby**: 5 v Košice I-IV, po 1 v okresoch Michalovce, Rožňava a Trebišov a 3 v okrese Spišská Nová Ves.

Prepravná služba saturuje najmä potreby mobility občanom s ťažkým zdravotným postihnutím alebo nepriaznivým zdravotným stavom odkázaným na individuálnu prepravu. V celom Košickom kraji ju poskytuje len 5 subjektov, z toho štyri sú neverejné.

Tabuľka 30 Prepravná služba (stav k 31.12.2010)

	Verejní poskytovatelia	Neverejní poskytovatelia	Spolu
Gelnica	0	0	0
Košice I-IV	1	3	4
Košice - okolie	0	0	0
Michalovce	0	1	1
Rožňava	0	0	0
Sobrance	0	0	0
Spišská Nová Ves	0	0	0
Trebišov	0	0	0
Spolu	1	4	5

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tlmočnická služba je určená fyzickej osobe odkázanej na tlmočenie. Ide o novú sociálnu službu, ktorú poskytujú v celom Košickom kraji iba traja neverejní poskytovatelia, a to v okresoch Košice I-IV, Michalovce a Spišská Nová Ves.

Tabuľka 31 Tlmočnícka služba (stav k 31.12.2010)

	Verejní poskytovatelia	Neverejní poskytovatelia	Spolu
Gelnica	0	0	0
Košice I-IV	0	1	1
Košice – okolie	0	0	0
Michalovce	0	1	1
Rožňava	0	0	0
Sobrance	0	0	0
Spišská Nová Ves	0	1	1
Trebišov	0	0	0
Spolu	0	3	3

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji sú **dvaja poskytovatelia zameraní na požičiavanie pomôcok**, v okrese Košice okolie a v Spišskej Novej Vsi.

Tabuľka 32 Sociálne služby pomocou telekomunikačných technológií (stav k 31.12.2010)

Okres	Počet obcí	Poskytovatelia
Gelnica	20	0
Košice I-IV	1	2
Košice –okolie	114	0
Michalovce	78	0
Rožňava	62	0
Sobrance	47	0
Spišská Nová Ves	36	0
Trebišov	82	0
Spolu	440	2

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Uvedený druh sociálnych služieb je novo zavedený, pričom pri zriadení vyžaduje vstupné investície. Pravdepodobne z tohto dôvodu je možné tieto služby využívať len v okresoch Košice I-IV.

Špecializované poradenstvo

Dôležitou formou pomoci občanom je aj špecializované poradenstvo. Košický samosprávny kraj má k dispozícii projekt Optimalizácia a zefektívnenie siete poradenských služieb v KSK.

Projekt priamo nadväzuje na **Regionálnu prioritu č.1 - Sociálnu prevenciu a poradenstvo**.

Cieľom regionálnej priority č.1 je : Efektívne využívanie odborného (špecializovaného) poradenstva, vytváranie podmienok pre budovanie dostupnej a dostatočnej siete poradenských služieb občanom a **Opatrenie 1.1, ktoré je zamerané na** : Zriadenie „ siete poradenstva a prevencie “ so zámerom poskytovania komplexných sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny s využitím existujúcich zdrojov poradenských služieb v spolupráci s obcami, mestami a medzirezortnými inštitúciami. V rámci projektu bola spracovaná analýza stavu potrieb poradenských služieb v Košickom kraji a navrhnutá predpokladaná potreba špecializovaných sociálnych poradcov vo vybraných mikroregiónoch Košického kraji. Tabuľka 33 poskytuje informáciu o špecializovanom sociálnom poradenstve, zabezpečovanom KSK. Vyplýva z nej, že po ukončení 1. etapy implementácie projektu je z predpokladanej potreby 40 poradcov KSK k dispozícii len 26 poradcov. V nasledujúcich etapách projektu bude potrebné preto zvýšiť počet poradcov.

Tabuľka 33 Optimalizovaná sieť špecializovaného sociálneho poradenstva v Košickom kraji

Mikroregión	Predpokladaná potreba poradcov KSK	Počet poradcov k 31.12.2010	Navýšenie počtu poradcov
Rožňava	5	3	2
Michalovce	9,5	5	4,5
Spišská Nová Ves	7	4	3
Košice	18,5	14	4,5
Spolu	40	26	14

Zdroj: Projekt Optimalizácia a zefektívnenie siete poradenských služieb v KSK, upravené

Základné charakteristiky - zhrnutie:

- z hľadiska regionálneho rozloženia sú jednotlivé okresy Košického kraja nerovnomerne vybavené všetkými druhmi sociálnych služieb,
- prevládajú zariadenia, ktoré poskytujú rezidenčné sociálne služby,
- u rezidenčných zariadení (zariadenia pre seniorov, domov sociálnych služieb, ale aj zariadenia podporovaného bývania, špecializované zariadenia) je pomer verejných a neverejných poskytovateľov vyvážený,
- najviac zariadení pre seniorov sa nachádza v okresoch Košice I.-IV., Michalovce a Košice okolie, v ktorých sa poskytujú služby až pre 72% všetkých prijímateľov týchto služieb v Košickom kraji,
- domovy sociálnych služieb pre dospelých, ktoré poskytujú sociálne služby pre najviac fyzických osôb, sa nachádzajú v okresoch Košice-okolie, Michalovce a Rožňava,
- domov sociálnych služieb pre deti a dospelých, ktorý poskytuje služby najväčšiemu počtu fyzických osôb sa nachádza v Gelnici, ďalšie predpokladáme v okresoch Košice I-IV a Michalovce,
- v Košickom kraji sa nachádza iba 7 rehabilitačných stredísk, pričom ide o neverejných poskytovateľov; v 4 okresoch Gelnica, Košice okolie, Rožňava a Trebišov nie je žiadne rehabilitačné stredisko,
- v celom Košickom kraji je iba 12 špecializovaných zariadení, pričom v 2 okresoch (Sobrance, Spišská Nová Ves) sa nenachádza žiadne takéto zariadenie,
- v Košickom kraji sa nachádza 10 zariadení podporovaného bývania v okresoch Gelnica a Košice-okolie sa nevyskytuje ani jedno; najviac sa ich nachádza v okrese Michalovce,
- v Košickom kraji sa nachádza 25 zariadení opatrovateľskej služby, ktoré prevádzkujú verejní poskytovatelia, najviac ich je koncentrovaných v okresoch Košice I.-IV.(8) a Trebišov (6),
- opatrovateľskú službu má zavedenú len 118 obcí, čo predstavuje cca 27% obcí Košického kraja,
- terénne sociálne služby typu prepravná služba a tlmočnícka služba sú len minimálne poskytované, pričom ide v drvivej väčšine o neverejných poskytovateľov,
- minimálne rozvinuté sú sociálne služby pomocou telekomunikačných technológií (v okrese Košice I.-IV. pôsobia 2 poskytovatelia),
- Do 31.12.2010 v sieti špecializovaného sociálneho poradenstva zo strany KSK je evidovaných 26 poradcov, pričom je ich celkovo potrebných 40.

Odporúčania:

Pri tvorbe strategickej časti Konceptcie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji vychádzať z:

- a) Národného programu ochrany starších ľudí:
 - deinštitucionalizovať sociálne služby a to tak, aby sa postupne zvyšoval podiel terénnych a ambulantných služieb pred pobytovými,
- b) Akčného plánu Rady Európy pre ľudí so zdravotným postihnutím na roky 2006-2015:
 - zabezpečiť multidisciplinárne posúdenie odkázanosti na sociálnu službu,

- zvýšiť dostupnosť služieb, ktoré by zohľadňovali špecifické potreby ľudí so zdravotným postihnutím a ich rodín,

c) ďalších trendov rozvoja sociálnych služieb:

- humanizovať a demokratizovať poskytovanie najmä pobytových sociálnych služieb,
- zvyšovať úroveň kvalifikovanosti a profesionality zamestnancov,
- rozvíjať komunitnú rehabilitáciu,
- zvýšiť participáciu daných cieľových skupín a ich rodín v procese komunitného plánovania sociálnych služieb.

2.2 Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb

Sociálne služby pre osoby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb je možné poskytovať v zariadeniach, ktorými sú:

1. nocľaháreň,
2. útulok,
3. domov na pol ceste,
4. nízkoprahové denné centrum,
5. zariadenie núdzového bývania.

Tabuľka 34 Nocľahárne v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica	1				1	
Košice I-IV			2	108	2	108
Košice - okolie						
Michalovce						
Rožňava						
Sobrance						
Spišská Nová Ves	1	15			1	15
Trebišov			1	2	1	2
Spolu	2	15	3	110	5	125

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 35 Útulky v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica	1				1	
Košice I-IV			3	121	3	121
Košice - okolie						
Michalovce	1	8	1	14	2	22
Rožňava						
Sobrance						
Spišská Nová Ves						
Trebišov	1	10			1	10
Spolu	3	18	4	135	7	153

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 36 Domovy na pol ceste v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica						
Košice I-IV	1	12	2	26	3	38
Košice - okolie						
Michalovce						
Rožňava						
Sobrance						
Spišská Nová Ves						
Trebišov						
Spolu	1	12	2	26	3	38

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 37 Zariadenia núdzového bývania v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Verejní poskytovatelia		Neverejní poskytovatelia		Spolu	
	počet	fyzické osoby	Počet	fyzické osoby	počet	fyzické osoby
Gelnica						
Košice I-IV	1	73	2	129	3	202
Košice - okolie						
Michalovce						
Rožňava						
Sobrance						
Spišská Nová Ves			1	21	1	21
Trebišov	1	12	4	61	5	73
Spolu	2	85	7	211	9	296

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Dané cieľové skupiny môžu ešte využívať podporné služby, a to najmä poskytovanie sociálnej služby v jedálni, pracovni a stredisku osobnej hygieny.

Tabuľka 38 Jedálne v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Poskytovatelia		
	verejní	neverejní	Spolu
Gelnica	1		
Košice I-IV	1		
Košice - okolie	2		
Michalovce			
Rožňava		1	
Sobrance			
Spišská Nová Ves	1	1	
Trebišov	1	2	
Spolu	6	4	10

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 39 Práčovne v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Poskytovatelia		
	verejní	neverejní	Spolu
Gelnica			
Košice I-IV	1		
Košice - okolie			
Michalovce	1		
Rožňava	2		
Sobrance			
Spišská Nová Ves			
Trebišov	1	1	
Spolu	5	1	6

Zdroj: Košický samosprávny kraj

Tabuľka 40 Strediská osobnej hygieny v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	Poskytovatelia		
	verejní	neverejní	Spolu
Gelnica			
Košice I-IV			
Košice - okolie			
Michalovce	1		
Rožňava	2		
Sobrance			
Spišská Nová Ves			
Trebišov	1	1	
Spolu	4	1	5

Zdroj: Košický samosprávny kraj

2.3 Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi

Sociálnymi službami na podporu rodiny s deťmi sú v zmysle platného zákona o sociálnych službách:

1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa a podpora zosúladovania rodinného života a pracovného života,
2. poskytovanie sociálnej služby v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
3. poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu.

Tabuľka 41 Zariadenia dočasnej starostlivosti o deti v Košickom kraji (stav k 31.12.2010)

Okres	verejní poskytovatelia	
	počet	fyzické osoby
Gelnica		
Košice I-IV	1	3
Košice - okolie		
Michalovce	1	3
Rožňava		
Sobrance		
Spišská Nová Ves		
Trebišov		

Zdroj: Košický samosprávny kraj

V Košickom kraji je evidovaných **päť nízkoprahových denných centier pre deti a rodinu** – 2 v okrese Košice - mesto, jedno v okrese Košice-okolie a 2 v okrese Spišská Nová Ves.

3 SOCIÁLNOPRÁVNA OCHRANA DETÍ A SOCIÁLNA KURATELA

V priebehu roku 2009 bolo v Košickom kraji odbormi sociálnych vecí, oddeleniami sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately úradov práce sociálnych vecí a rodiny evidovaných celkom 22 906 rodín a 31 526 detí, pre ktoré boli vykonávané opatrenia v zmysle zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnoprávnej ochrane detí“).

Tabuľka 42 Počet rodín a detí evidovaných v registri SPODaSK v Košickom kraji (stav k 31.12.2009)

	počet	
	rodiny	deti
Gelnica	139	252
Košice I – IV	11 205	16 182
Košice – okolie	4 352	4 516
Michalovce	4 367	6 687
Rožňava	351	459
Sobrance	1 005	1 306
Spišská Nová Ves	440	840
Trebišov	1 047	1 284
Spolu	22 906	31 526

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 43 Počet návrhov a podnetov na súd vo veciach maloletých (stav k 31.12.2010)

	2008	2009	2010
Gelnica	107	126	113
Košice I-IV	1506	1427	947
Košice- okolie	796	948	246
Michalovce	188	141	95
Rožňava	372	291	299
Sobrance	209	166	147
Spišská Nová Ves	367	392	515
Trebišov	492	457	554
Spolu	4 037	3948	2916

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

V roku 2009 podľa Správy o sociálnej situácii obyvateľstva bolo celkom úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny spolu v SR podaných 18 999 návrhov a podnetov na súd, pričom v Košickom kraji bola podaná jedna pätina všetkých návrhov a podnetov.

Ústavná starostlivosť a ochranná výchova

K 31.12.2009 bolo celkovo umiestnených v zariadeniach na výkon rozhodnutia, ktorými sú krízové strediská, resocializačné strediská, diagnostické centrá, detské domovy, reedukačné domovy (môže byť nariadená ústavná alebo ochranná výchova) **1272 detí**. Celkom v SR bolo umiestnených 5 357 detí, z čoho vyplýva, že v Košickom kraji bola umiestnená takmer štvrtina detí z celkového počtu.

Tabuľka 44 Počet detí umiestnených v zariadeniach na výkon rozhodnutia súdu v Košickom kraji (stav k 31.12.2009)

	Počet detí
Gelnica	68
Košice I-IV	397
Košice- okolie	198
Michalovce	151
Rožňava	41
Sobrance	49
Spišská Nová Ves	135
Trebišov	233
Spolu	1272

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

V detských domovoch sa realizuje nariadená ústavná starostlivosť, predbežné opatrenie a výchovné opatrenie v samostatnej skupine, v špecializovanej samostatnej skupine, v samostatnej diagnostickej skupine a v profesionálnej rodine.

V Košickom kraji sa k 31.12.2010 nachádzalo 15 detských domovov (1 neštátny) s kapacitou 1069 detí, umiestnených po celý rok (zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice).

Tabuľka 45 Údaje o profesionálnych rodičoch

Rok	Počet profesionálnych rodičov	Počet detí zverených do ich starostlivosti
2008	32	57
2009	69	113
2010	78	136

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

V Košickom kraji pôsobí 13 subjektov poskytujúcich opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov.

K zaujímavým údajom patrí aj štatistika o maloletých bez sprievodu. Správa o sociálnej situácii obyvateľstva uvádza, že v roku 2009 bolo v SR celkovo takýchto osôb 176.

Tabuľka 46 Údaje o maloletých bez sprievodu v Košickom kraji

Okres	2008	2009	2010
Gelnica	0	0	0
Košice I-IV	12	0	0
Košice- okolie	9	0	0
Michalovce, Sobrance	13	22	46
Rožňava	0	3	0
Spišská Nová Ves	0	0	0
Trebišov	9	0	6
Spolu	30	25	52

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Náhradná rodinná starostlivosť – náhradná osobná starostlivosť, pestúnska starostlivosť, poručníctvo, predosvojiteľská starostlivosť a osvojenie

Tabuľka 47 Údaje o náhradnej rodinnej starostlivosti v Košickom kraji (stav k 31.12.2009)

Okres	Deti v náhradnej osobnej starostlivosti	Pestúnske rodiny	Deti v pestúnskej starostlivosti
Gelnica	42	0	0
Košice I-IV	208	86	98
Košice- okolie	172	37	51
Michalovce	253	97	129
Rožňava	16	3	4
Sobrance	24	43	87
Spišská Nová Ves	128	29	34
Trebišov	372	45	90
Spolu	1215	340	493

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny v Košickom kraji evidujú v zozname detí vhodných pre náhradnú rodinnú starostlivosť spolu 438 detí.

Sociálna kuratela pre deti

Tabuľka 48 Počet evidovaných maloletých detí s poruchami správania a počet mladistvých delikventov v Košickom kraji (stav k 31.12.2009)

Okres	Počet maloletých detí s poruchami správania	Počet mladistvých delikventov
Gelnica	45	55
Košice I-IV	1384	967
Košice- okolie	703	566
Michalovce	98	389
Rožňava	179	435
Sobrance	307	40
Spišská Nová Ves	276	517
Trebišov	90	384
Spolu	3082	3353

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 49 Výchovné opatrenia

	2008	2009	2010
Gelnica	2 upozornenie	0	0
Michalovce	6 upozornenie	0	1 upozornenie
Rožňava	2 napomenutie 1 dohľad 4 upozornenie	3 napomenutie 5 dohľad 7 upozornenie	2 napomenutie 12 dohľad 5 upozornenie
Sobrance	14 VO – upozornenie dieťaťa, jeho rodičov 2 VO uložené súdom – dohľad nad maloletými deťmi	3 VO – upozornenie dieťaťa, jeho rodičov	2 VO uložené súdom – dohľad nad maloletými deťmi
Spišská Nová Ves	6 upozornenie	12 upozornenie	7 upozornenie
Trebišov	11 napomenutie 1 dohľad 10 upozornenie	1 napomenutie 1 dohľad 10 upozornenie povinnosť podrobiť sa odb. diagnostike v špec. ambul. starostlivosti - 1	0 napomenutie 0 dohľad 6 upozornenie
SPOLU	59	43	35

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Tabuľka 50 Výchovné opatrenia – okresy Košice I-IV a Košice okolie

	2008		2009		2010	
	KE I - IV	KE - okolie	KE I - IV	KE - okolie	KE I - IV	KE - okolie
VO – 305/2005	-	-	-	-	-	-
§ 12 pis.a)	16	0	18	1	24	0
§ 12 pis.b)	4	0	0	0	1	0
§ 12 pis.c)	1	0	4	0	0	0
§ 12 pis.d)	0	0	14	0	84	18
VO - 36/2005	-	-	-	-	-	-
§ 37 ods.2 pis.a)	3	0	0	0	0	0
§ 37 ods.2 pis.b)	7	0	25	0	5	0
§ 37 ods.3 pis.a)	0	7	0	0	1	0
§ 37 ods.3 pis.b)	0	3	0	0	0	0
§ 37 ods.3 pis.c)	1	0	2	0	0	0
SPOLU	32	10	63	1	115	18

Zdroj: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Pre ilustráciu uvádzame, že v roku 2008 bolo v SR uložených spolu 277 výchovných opatrení, pričom ako vyplýva z vyššie uvedených údajov, 101 výchovných opatrení bolo uložených v Košickom kraji.

Sociálne dezintegrovaní občania (osoby bez prístrešia, drogoví závislí, azylanti)

Z hľadiska rozvoja sociálnych služieb v regióne považujeme za dôležité upozorniť aj na tzv. sociálne dezintegrovaných občanov, ktorí tiež potrebujú sociálne služby.

K uvedeným skupinám občanov neexistujú žiadne oficiálne štatistiky, skôr náhodne zverejňované expertné odhady príp. odhady organizácií, ktoré s tou ktorou cieľovou skupinou pracujú.

Osoby bez prístrešia

V Košickom kraji funguje 10 útulkov, kapacitne sú pripravené pre cca 150 osôb. Neoficiálne odhady hovoria až o cca 900 ľuďoch bez domova. Distribučné miesto NotaBene v Košiciach registruje 460 predajcov.

Azylanti

Aj keď nie sú dostupné komplexné štatistiky, z prehľadov činnosti útvarov policajného zaistenia pre cudzincov za obdobie rokov 2009 a 2010 bolo zistené, že za posledné dva roky bolo prijatých 236 žiadostí o azyl (útvary Medvedov, Sečovce).

Drogovo závislí

Podľa posledného uskutočneného odhadu (zdroj: Drogový informačný portál) výskytu problémového užívania drog mohlo byť v roku 2008 na Slovensku od 8 200 do 33 500 problémových užívateľov drog - so strednou hodnotou 10 600 problémových užívateľov, čo reprezentuje 2,68 na 1 000 obyvateľov vo vekovej skupine 15-64 rokov. Väčšina z nich užívala heroín, ostatní pervitín.

Aj medzi liečenými pacientmi tvoria problémoví užívatelia drog dlhodobu podstatnú časť, aj keď ich podiel – dosahujúci v deväťdesiatych rokoch minulého storočia približne 83% - postupne klesal. V roku 2008 sa odhaduje na 60 - 75% všetkých liečených.

V Košickom kraji nie sú k dispozícii žiadne štatistiky s výnimkou informácie o vývoji hlásených drogovu závislých pacientov. Tieto údaje však predstavujú iba časť drogovu závislých.

Tabuľka 51 Vývoj hlásených drogovu závislých pacientov podľa územia trvalého bydliska

	rok/počet					
	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Gelnica	0	0	0	2	0	2
Košice I	59	43	39	24	22	29
Košice II	35	23	30	31	27	21
Košice III	14	8	17	38	35	19
Košice IV	19	20	18	25	26	20
Košice-okolie	10	8	14	17	24	11
Michalovce	9	7	8	6	9	8
Rožňava	23	18	24	16	24	11
Sobrance	4	1	2	2	1	2
Spišská Nová Ves	11	11	10	11	11	5
Trebišov	29	20	16	13	21	16
Košický kraj	213	159	178	185	200	144

Zdroj: Národné centrum zdravotníckych informácií

Z informatívnej správy o realizácii Konceptie rozvoja sociálnych služieb v Košickom kraji na roky 2007-2013 vyplýva, že bola definovaná v oblasti A.1 Sociálna prevencia a poradenstvo v sociálnych službách regionálna priorita č. 1 Efektívnejšie využitie existujúceho odborného poradenstva, vytváranie podmienok pre budovanie dostupnej a dostatočnej siete poradenských služieb občanom. V rámci tejto priority bol implementovaný projekt „Centrá sociálneho poradenstva a prevencie“, ktorý vychádzal z analýzy stavu sociálneho poradenstva s cieľom optimalizovať poradenskú sieť v Košickom kraji. Celkovo bola identifikovaná potreba 40 špecializovaných poradcov pre kraj, pričom v súčasnosti ich je 26.

V oblasti A.2 Krízová intervencia bola identifikovaná regionálna priorita č. 2 Vytváranie podmienok pre účinnú realizáciu spolupráce medzi zariadeniami krízovej intervencie, rozšírenie

ich pôsobnosti na rôzne skupiny obyvateľov v kritickej situácii, zabránenie sociálnemu vylúčeniu občanov. Hlavným cieľom bolo vybudovať efektívny systém služieb (zariadenia núdzového bývania, útulky, resocializačné strediská, krízové strediská pre deti) a nadväzných činností v systéme sociálnej pomoci. Rozširovať počty miest a zriaďovať ďalšie zariadenia krízovej intervencie.

Na základe výsledkov analýzy odporúčame venovať pozornosť v príprave strategickej časti Koncepcie týmto prioritám:

- znížiť kapacity v rezidenčných zariadeniach najmä v okresoch Gelnica, Košice I-IV, Michalovce a Trebišov,
- uplatňovať trend deinštitucionalizácie, najmä vo vzťahu k sociálnym službám pre seniorov a občanov so zdravotným znevýhodnením – aj v spolupráci s obcami a mestami KSK rozšíriť paletu terénnych a ambulantných sociálnych služieb,
- rovnomernejšie vybaviť sociálnymi službami Košický kraj, t.j. zvýšiť dostupnosť sociálnych služieb pre všetky cieľové skupiny vo všetkých okresoch Košického kraja
- zvýšiť kapacity (dostupnosť) terénnych a ambulantných sociálnych služieb pre tzv. sociálne dezintegrovaných občanov (osoby bez prístrešia, drogovovo závislí, azylanti).

4 SWOT ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Silné stránky

- dostatočná kapacita/dostatok zariadení s celoročným pobytom pre poskytovanie najnáročnejších a najintenzívnejších foriem sociálnych služieb v DSS
- kontinuálna práca KSK v oblasti plánovania rozvoja sociálnych služieb
- existencia projektu Optimalizácia a zefektívnenie siete poradenských služieb v KSK
- vysoký počet uzatvorených zmlúv o poskytovaní sociálnych služieb v pomere ku žiadosťami o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnych služieb
- vysoký podiel neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v pôsobnosti KSK
- intenzívna komunikácia KSK s neverejnými poskytovateľmi
- dostatok zariadení krízovej intervencie vzhľadom na podiel KSK v danom segmente služieb
- existencia štandardov kvality sociálnych služieb rozpracovaných na podmienky KSK
- bohatá projektová činnosť KSK
- existencia kancelárie prvého kontaktu KSK
- existencia VZN KSK o sociálno-právnej ochrane, ktoré jasne stanovuje pravidlá
- získanie certifikátu kvality ISO v troch zariadeniach soc. služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK
- intenzívna komunikácia KSK a obcí po zmene legislatívy /distribúcia informácií o nových podmienkach

Slabé stránky

- nedostatok finančných prostriedkov na poskytovanie sociálnych služieb v pôsobnosti KSK v súlade so zákonom o sociálnych službách a zákonom o sociálnoprávnej ochrane detí a mládeže a sociálnej kuratele
- nedostatočná kapacita špecializovaných zariadení, zariadení podporovaného bývania, rehabilitačných stredísk a resocializačných zariadení
- existencia veľkokapacitných rezidenčných zariadení, pričom trend je podporovať malokapacitné zariadenia
- VZN KSK o sociálno-právnej ochrane nie je v praxi realizované
- nízka úroveň debarierizácie v sociálnych službách
- nedostatočný počet poradcov na úrovni KSK zameraných na poskytovanie špecializovaného sociálneho poradenstva,
- chýba informovanosť zamestnancov úradu KSK a zariadení sociálnych služieb o problematike rodovej rovnosti a rodovo citlivej sociálnej práci
- absencia vedenia rodových štatistík u poskytovateľov sociálnych služieb
- nedostatočne rozvinuté terénne a ambulantné sociálne služby, ktoré v zmysle zákona o sociálnych službách spadajú do originálnej kompetencie obcí, t.z.:
 - nízky počet obcí, ktoré poskytujú a zabezpečujú opatrovateľskú službu
 - terénne sociálne služby typu prepravná služba a tľmočnícka služba sú len minimálne poskytované, pričom ide v drvivej väčšine o neverejných poskytovateľov,
 - minimálne rozvinuté sú sociálne služby pomocou telekomunikačných technológií,
- chýbajúce kvalitné komunitné plány v obciach
- neprepojenosť komunitných plánov obcí na koncepciu rozvoja sociálnych služieb KSK
- nedostatočne využívaná možnosť komunikácie obcí a KSK
- nepripravenosť niektorých obcí riešiť potreby sociálnych služieb občanov
- v obciach chýbajú kvalifikovaní sociálni pracovníci
- vysoká miera nezamestnanosti v kraji
- región dlhodobo patrí k najchudobnejším regiónom Slovenska
- nízka informovanosť občanov – absencia zrozumiteľných informácií o sociálnych službách
- odborná prax vysokoškolských študentov nie je systémovo organizovaná tak, aby prinášala efekty pre systém sociálnych služieb

Ohrozenia

- v zariadeniach v zriaďovateľskej pôsobnosti VÚC sa môžu vytvárať zoznamy neuspokojených žiadateľov v dôsledku v súčasnosti nastaveného systému financovania sociálnych služieb
- nedostatočné finančné zdroje v rozpočte KSK na pokrytie zvyšujúcej sa potreby sociálnych služieb najmä pre seniorov
- riziková tvorba príjmovej časti rozpočtu KSK vzhľadom na súčasný systém prerozdelenia daní v SR – závislosť na výbere daní z príjmov fyzických a právnických osôb
- nedostatočné finančné zdroje v rozpočtoch obcí na rozvoj sociálnych služieb
- nie sú vytvorené finančné a legislatívne podmienky pre aplikáciu zákona o soc. službách a sociálnoprávnej ochrane a sociálnej kuratele na úrovni obcí
- stav neustálych legislatívnych zmien (legislatívne neistoty, diskontinuity v legislatíve)
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva v regióne aj vo vzťahu k sociálnym službám
- absencia samoplatcov v systéme sociálnych služieb
- starnutie obyvateľstva v regióne
- nárast počtu seniorov s diagnózami Alzheimerova a Parkinsonova choroba
- zvyšujúci sa podiel obyvateľov žijúcich v rómskych komunitách
- zvyšujúci sa podiel sociálne vylúčených obyvateľov – napr. bezdomovcov, závislých ľudí...
- nárast počtu detí a dospelých s poruchou autistického spektra
- absentuje koncepcia sociálnej politiky bývania, ktorá by komplexne riešila problematiku bývania u obyvateľov kraja – sociálne služby riešia problém bývania,
- neochota rodinných príslušníkov postarať sa o deti či rodičov v domácom prostredí – pretrváva závislosť na štáte
- neschopnosť rodinných príslušníkov postarať sa o deti či rodičov v domácom prostredí
- nedostatočná medzirezortná spolupráca
- chýbajú regionálne a lokálne systémové nástroje na komplexné riešenie sociálnych problémov

Príležitosti

- odborný potenciál zamestnancov sociálnych služieb na území KSK
- potenciál neziskových organizácií, ktoré môžu pri koordinácii kvalitne saturevať potreby obyvateľov
- potenciál obcí, ktoré môžu v kooperácii s Úradom KSK komunitne plánovať rozvoj sociálnych služieb v závislosti na potrebách miestneho obyvateľstva
- občiansky potenciál – možnosť zapojiť dobrovoľníkov do sociálnych služieb
- prítomnosť univerzitných a vysokoškolských pracovísk, ktoré môžu napomôcť rozvoju sociálnych služieb napr. výskumom, ale aj dôslednejším prepojením potrieb praxe so vzdelávaním, možnosť kvalitného ďalšieho vzdelávania zamestnancov a pod.
- odborná prax študentov vysokých škôl ako systémový nástroj rozvoja sociálnych služieb v regióne
- platná legislatíva a strategické politické dokumenty, ktoré vytvárajú vhodné podmienky pre rozvoj sociálnych služieb
- štrukturálne fondy, z ktorých prostriedkov je možné čerpať v prospech rozvoja sociálnych služieb a skvalitnenia jej infraštruktúry
- existencia Inštitútu rodovej rovnosti v Košiciach
- nový zákon o dobrovoľníctve.

5 REALIZAČNÁ FÁZA KONCEPCIE – AKČNÝ PLÁN REALIZÁCIE KONCEPČNÝCH ZÁMEROV

Oblasť A1	Sociálna prevencia a poradenstvo v sociálnych službách
Regionálna priorita č. 1	Efektívnejšie využitie existujúceho odborného poradenstva, vytváranie podmienok pre budovanie dostupnej a dostatočnej siete poradenských služieb občanom.
Hlavný cieľ	Zefektívniť a skvalitniť poradenské služby na území Košického kraja.
Odôvodnenie priority	V Košickom kraji nie je dobudovaná sieť špecializovaného bezplatného sociálneho poradenstva pre občanov, ktorá by zabezpečovala finančnú a geografickú dostupnosť tohto druhu pomoci.
Oblasť A2	Krízová intervencia
Regionálna priorita č. 2	Zvýšenie vybavenosti Košického kraja zariadeniami krízovej intervencie pre rôzne skupiny obyvateľov v kritickej situácii.
Hlavný cieľ	Rozširovať počty miest v zariadeniach krízovej intervencie.
Odôvodnenie priority	Zvýšená potreba zariadení krízovej intervencie je sčasti ovplyvnená negatívnymi dôsledkami modernizácie (napr. individualizácia, konzumný životný štýl, globalizácia, sekularizácia, neistota, ekonomická kríza), sčasti regionálnymi charakteristikami – demografická štruktúra a ekonomická a sociálna situácia v Košickom kraji.
Oblasť A3	Pobytové služby
Regionálna priorita č. 3	Deinštitucionalizovanie pobytových služieb./Poskytovanie pobytových služieb v súlade s potrebou intenzívnej pomoci.
Hlavný cieľ č. 1	Regulovať počet lôžok v pobytových službách na základe objektívneho posudzovania odkázanosti na sociálnu službu./ Znižovať počet lôžok vo veľkokapacitných zariadeniach sociálnych služieb.
Hlavný cieľ č. 2	Zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb v zariadeniach sociálnych služieb zavedením ošetrovateľského procesu
Odôvodnenie priority	Segment pobytových služieb patrí k najrozvinutejším. Dostupnosť týchto služieb je vysoká. Slabou stránkou je existencia veľkokapacitných zariadení. Rozvojovým trendom je znižovať kapacity pobytových služieb, deinštitucionalizovať starostlivosť, približovať charakter pobytových služieb modelu rodinnej starostlivosti, príp. menších komunit.
Oblasť A4	Terénne služby
Regionálna priorita č. 4	Zvýšenie podielu ambulantných a terénnych sociálnych služieb oproti pobytovým.
Hlavný cieľ	Zvýšiť rozsah a zlepšiť miestnu dostupnosť terénnych služieb pre občanov Košického kraja.
Odôvodnenie priority	Súčasný stav vybavenosti terénnymi službami v Košickom kraji nezodpovedá predpokladanej potrebe tohto typu služieb. Je všeobecným trendom zvyšovať podiel ambulantných a terénnych služieb, ktoré umožňujú zachovať občanom vyššiu mieru autonómie a nezávislosti.

	Súvislosť medzi kvalitou života a zotrvaním v prirodzenom prostredí je preukázaný mnohými výskumami. K ďalším pozitívam patrí nižšia finančná náročnosť oproti pobytovým službám.
Oblasť A5	Spoločenská integrácia občanov so zdravotným znevýhodnením
Regionálna priorita č. 5	Rozvíjanie sociálnych služieb pre občanov so zdravotným znevýhodnením v súlade s princípmi politiky rovnosti príležitostí.
Hlavný cieľ	Inovovať sociálne služby pre občanov so zdravotným znevýhodnením.
Odôvodnenie priority	Vzhľadom na vzrastajúci trend podielu občanov so zdravotným znevýhodnením a zároveň existujúci európsky štandard sociálnej ochrany, je nevyhnutné inovovať tento segment sociálnych služieb.
Oblasť A6	Sociálne služby pre seniorov
Regionálna priorita č. 6	Zabezpečovať optimálny variant riešenia životných situácií občanov v seniorskom veku poskytovaním sociálnych služieb
Hlavný cieľ	Dobudovať sieť špecializovaných zariadení a zariadení pre seniorov.
Odôvodnenie priority	Jedným z dôsledkov starnutia obyvateľstva je aj zvýšená potreba sociálnych služieb. Súčasne je potrebné vziať do úvahy diverzifikované potreby tejto veľmi heterogénnej cieľovej skupiny vo vzťahu k sociálnym službám. Len aplikáciou komplexného modelu posudzovania životnej situácie občana, je možné navrhnúť optimálny variant intervencie.
Oblasť A7	Prevenca a eliminácia domáceho násillia páchaného na ženách
Regionálna priorita č. 7	Skvalitňovanie a rozširovanie ponuky sociálnych služieb zameraných na prevenciu a elimináciu domáceho násillia.
Hlavný cieľ	Vytvárať služby zamerané na podporu žien a detí zažívajúcich násillie so zohľadňovaním ich špecifických a diverzifikovaných potrieb. Rozvíjať preventívne programy.
Odôvodnenie priority	Domáce násillie je často tabuizovaným sociálnym problémom, ktorého prevencia a eliminácia vyžaduje kvalitné sociálne služby. Národný akčný plán na prevenciu a elimináciu násillia páchaného na ženách zdôrazňuje potrebu palety služieb zameraných na elimináciu a prevenciu domáceho násillia.
Oblasť A8	Rozvoj sociálnych služieb
Regionálna priorita č. 8	Zavedenie systému evaluácie sociálnych služieb.
Hlavný cieľ	Efektívne využívať základné nástroje rozvoja sociálnych služieb - komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb. Dokumentovať systém manažérstva kvality v zariadeniach na základe princípov a požiadaviek v zmysle normy STN EN ISO 9001:2009 (ISO 9001).
Odôvodnenie priority	Komunitné plánovanie a štandardy kvality sociálnych služieb sú relatívne novými nástrojmi rozvoja sociálnych služieb, ktorých celoštátna implementácia po prijatí príslušnej legislatívy ešte len začala. Silnou stránkou oboch nástrojov je ich komplexnosť, široká participácia všetkých dotknutých aktérov, dôraz na také hodnoty a princípy akými sú sociálna

	<p>spravodlivosť, participácia, subsidiarita, solidarita, odbornosť... Oba nástroje umožňujú zaviesť transparentnosť, zabezpečujú kontinuitu rozvoja a kvalitu v celom systéme sociálnych služieb.</p> <p>Príručka kvality obsahuje predmet, určené zdokumentované postupy a interakcie medzi procesmi zahrnutými do systému manažérstva kvality.</p> <p>Dokument na posúdenie spôsobilosti zariadenia zabezpečuje efektívne fungovanie systému manažérstva kvality a jeho trvalého zlepšovania.</p>
Oblasť B1	Sociálnoprávna ochrana a sociálna kuratela detí a mládeže
Regionálna priorita č. 1	Zvyšovanie úrovne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately detí a mládeže.
Hlavný cieľ	Vytvoriť a zaviesť do praxe opatrenia na podporu plnenia funkcií rodiny
Odôvodnenie priority:	Stabilita rodín v súčasnej spoločnosti je ohrozovaná rôznymi spoločenskými faktormi – od demografických cez politické až po ekonomické. Podpora všetkých typov rodín v plnení ich základných funkcií je ťažiskom celého systému sociálnoprávnej ochrany detí a mládeže.
Oblasť C1	Ľudské zdroje v sociálnych službách
Regionálna priorita č. 1	Rozvoj ľudského kapitálu prostredníctvom systému celoživotného vzdelávania
Hlavný cieľ č. 1	V rámci zvyšovania kvality sociálnych služieb zamerať pozornosť na zvyšovanie kvalifikácie všetkých zamestnancov zariadení sociálnych služieb v súlade s kvalifikačnými požiadavkami.
Hlavný cieľ č. 2	Vytvoriť vzdelávacie príležitosti v rámci systému celoživotného vzdelávania zamestnancov v sociálnych službách v oblasti prevencie a eliminácie domáceho násillia, politiky rovnosti príležitostí, rodovo citlivej sociálnej práce, práv dieťaťa.
Odôvodnenie priority:	Z analýzy národných akčných plánov jednoznačne vyplýva potreba zameriavať sa na oblasť celoživotného vzdelávania zamestnancov sociálnych služieb. Úroveň ich profesionality je kľúčová vo vzťahu ku kvalite poskytovaných sociálnych služieb.